

vitale
vakantie
parken

Natuur op je park

Cursusdag 3 Zaaien en Maaien

19 maart 2024

SLG Stichting
Landschapsbeheer
Gelderland

ivn natuur
educatie

Programma van vandaag

13.00 - 13.15 Welkom en uitwisseling 'natuurlijk' (social media) bericht

13.15 - 14.00 Zaaien en Maaien

14.00 - 14.45 Rondleiding Gerrit Jans Hoeve en korte pauze

14.45 - 16.30 Natuurbeleving voor je park

Aan de slag: zelf natuurbeleving ervaren

16.30 - 17.00 Afronding: korte evaluatie

vitale
vakantie
parken

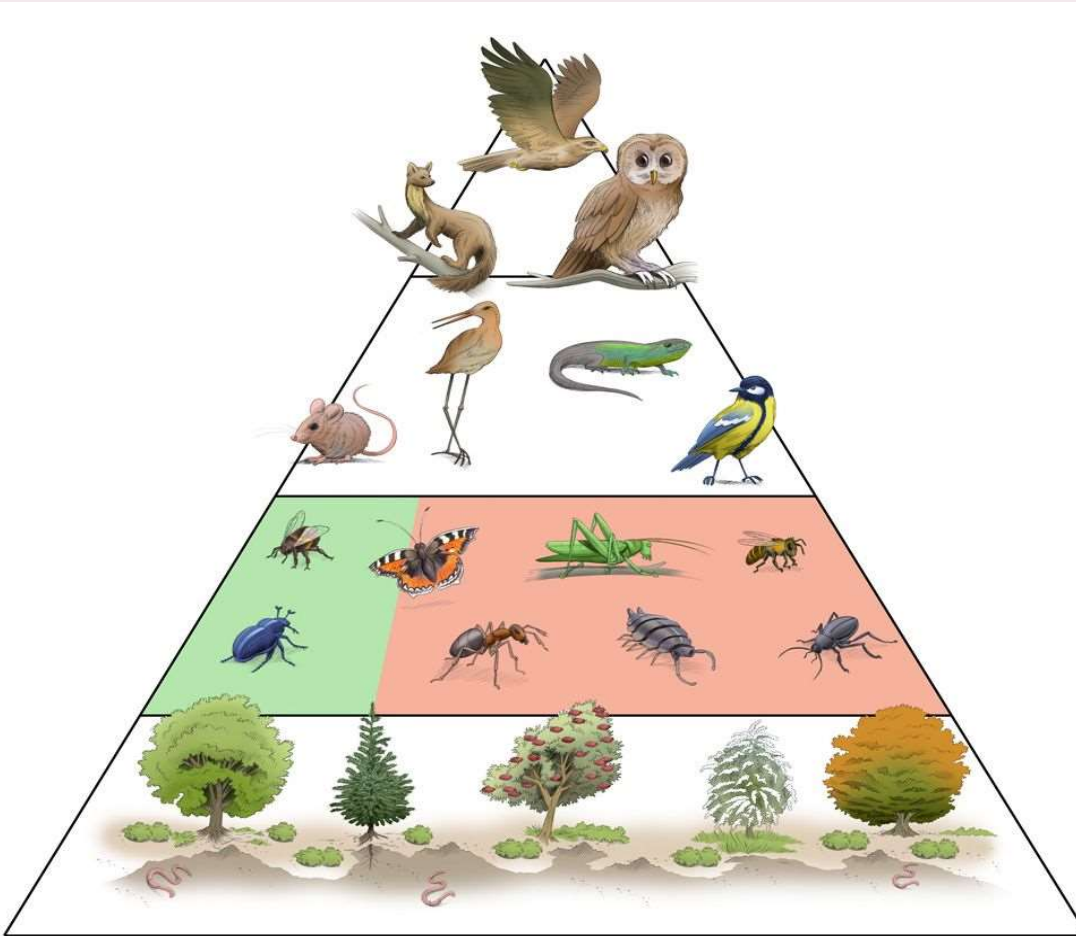
Zaaien en Maaien

vitale vakantieparken

Voedselpiramide

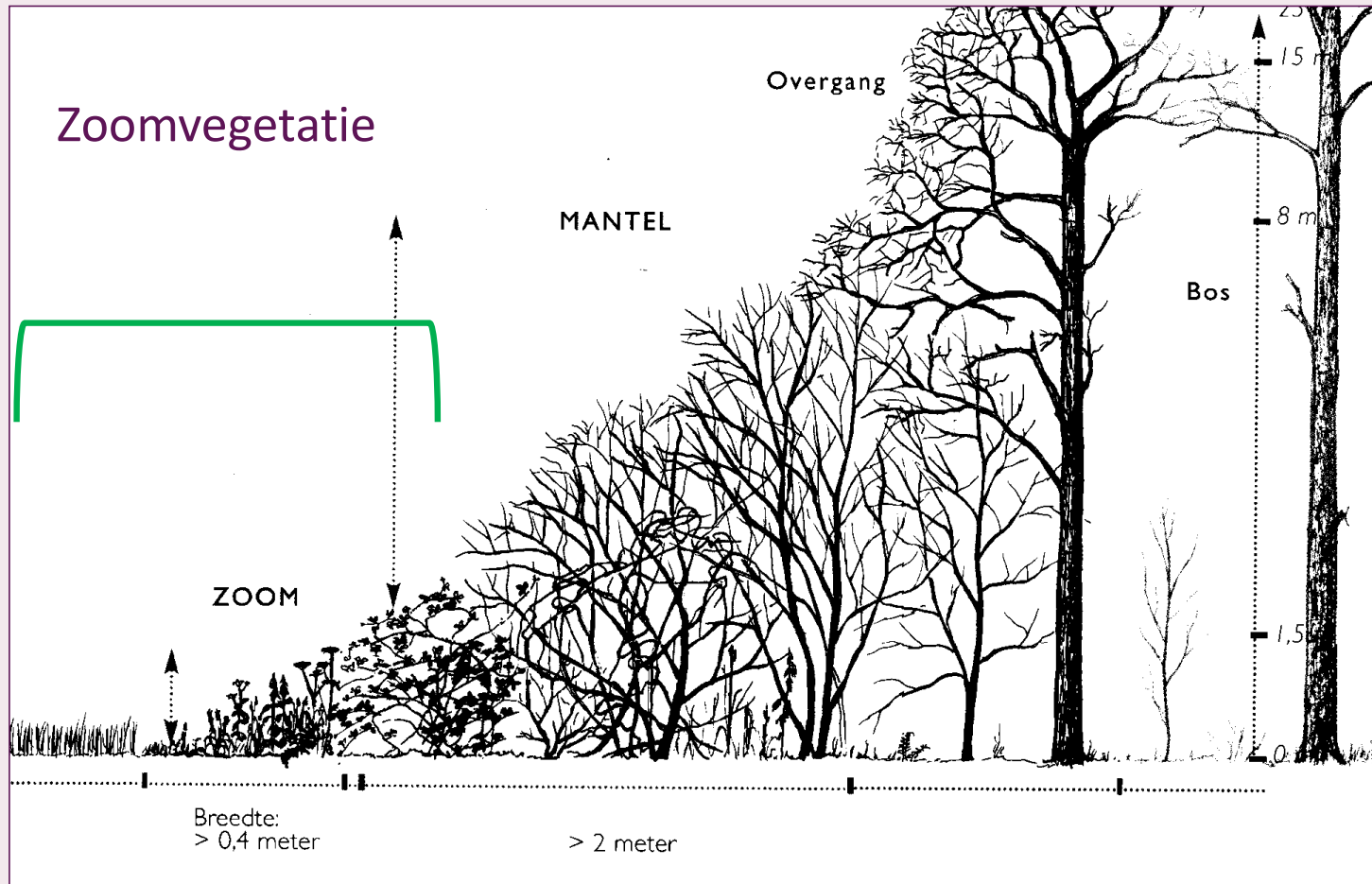

Planten vormen
de basis in de voedsel
piramide

Stephan Timmers

Focus zoomvegetatie

Soorten overgang mantel-zoom?

Meidoorn

Vlier

Soorten overgang mantel-zoom?

Gelderse Roos

Kardinaalsmuts

Soorten overgang mantel-zoom?

Hazelaar

Vuilboom

Soorten overgang mantel-zoom?

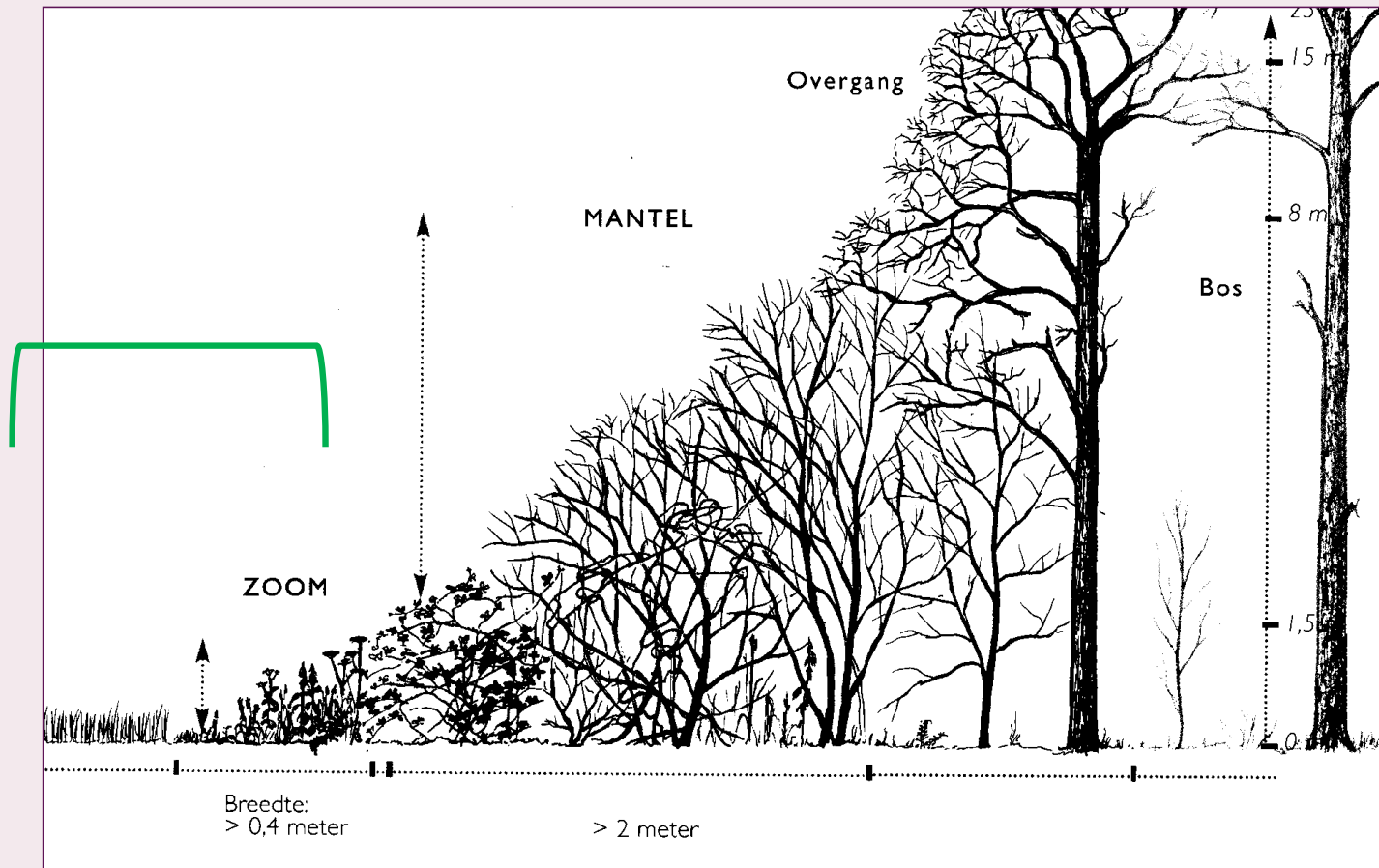
Rode Kornoelje

Landschappelijke rozen

Zoomvegetatie

Kruiden en grassen

Bloemrijk grasland

Duizendblad - *Achillea millefolium*

Gewoon barbarakruid - *Barbarea vulgaris*

Knoopkruid - *Centaurea jacea*

Klein streepzaad - *Crepis capillaris*

Peen - *Daucus carota*

Slangenkruid - *Echium vulgare*

Gewone reigersbek - *Erodium cicutarium*

Glad walstro - *Galium mollugo* subsp. *erectum*

Schermhavikskruid - *Hieracium sectie Hieracioides*

Sint Janskruid - *Hypericum perforatum*

Gewoon biggenkruid - *Hypochaeris radicata*

Zandblauwtje - *Jasione montana*

Gewone margriet - *Leucanthemum vulgare*

Gewone rolklaver - *Lotus corniculatus* var. *corniculatus*

Gewone veldbies - *Luzula campestris*

Muskuskaasjeskruid - *Malva moschata*

Middelste teunisbloem - *Oenothera biennis*

Smalle weegbree - *Plantago lanceolata*

Gewone brunel - *Prunella vulgaris*

Scherpe boterbloem - *Ranunculus acris*

Kleine ratelaar - *Rhinanthus minor*

Vertakte leeuwentand - *Scorzoneroides autumnalis*

Dagkoekeksbloem - *Silene dioica*

Gele morgenster - *Tragopogon pratensis* subsp. *pratensis*

Bloemrijk grasland

Margriet

Sint Janskruid

Bloemrijk grasland

Duizendblad

Gewone brunel

Bloemen weide

Wilde cichorei -
Cichorium intybus

Peen - *Daucus carota*

Grote kaardebol -
Dipsacus fullonum

Slangenkruid - *Echium
vulgare*

Gele ganzenbloem -
Glebionis segetum

Wede - *Isatis tinctoria*

Zandblauwtje - *Jasione
montana*

Gewone margriet -
*Leucanthemum
vulgare*

Muskkaasjeskruid -
Malva moschata

Echte kamille -
Matricaria chamomilla

Akkerleeuwenbek -
Misopates orontium

Akkervergeet-mij-
nietje - *Myosotis
arvensis*

Middelste teunisbloem -
Oenothera biennis

Grote klaproos -
Papaver rhoeas

Echt bitterkruid - *Picris
hieracioides*

Wouw - *Reseda luteola*

Dagkoekeksbloem -
Silene dioica

Paarse morgenster -
Tragopogon porrifolius

Gele morgenster -
*Tragopogon pratensis
subsp. pratensis*

Hazenpootje -
Trifolium arvense

Rode klaver - *Trifolium
pratense*

Reukeloze kamille -
*Tripleurospermum
maritimum*

Akkerviooltje - *Viola
arvensis*

Driekleurig viooltje -
*Viola tricolor subsp.
tricolor*

Bloemen weide

Klaproos

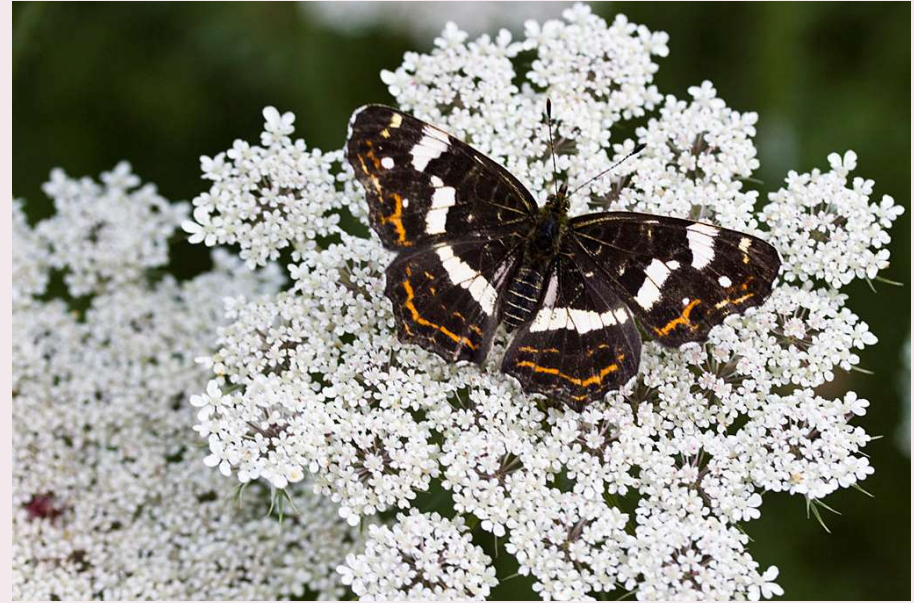
Korenbloem

Bloemen weide

Gele morgenster

Peen

Ecologisch waardevolle vegetaties
zijn geen spectaculaire
felgekleurde bloemenvelden, maar een
combinatie van
kruiden en grassen.

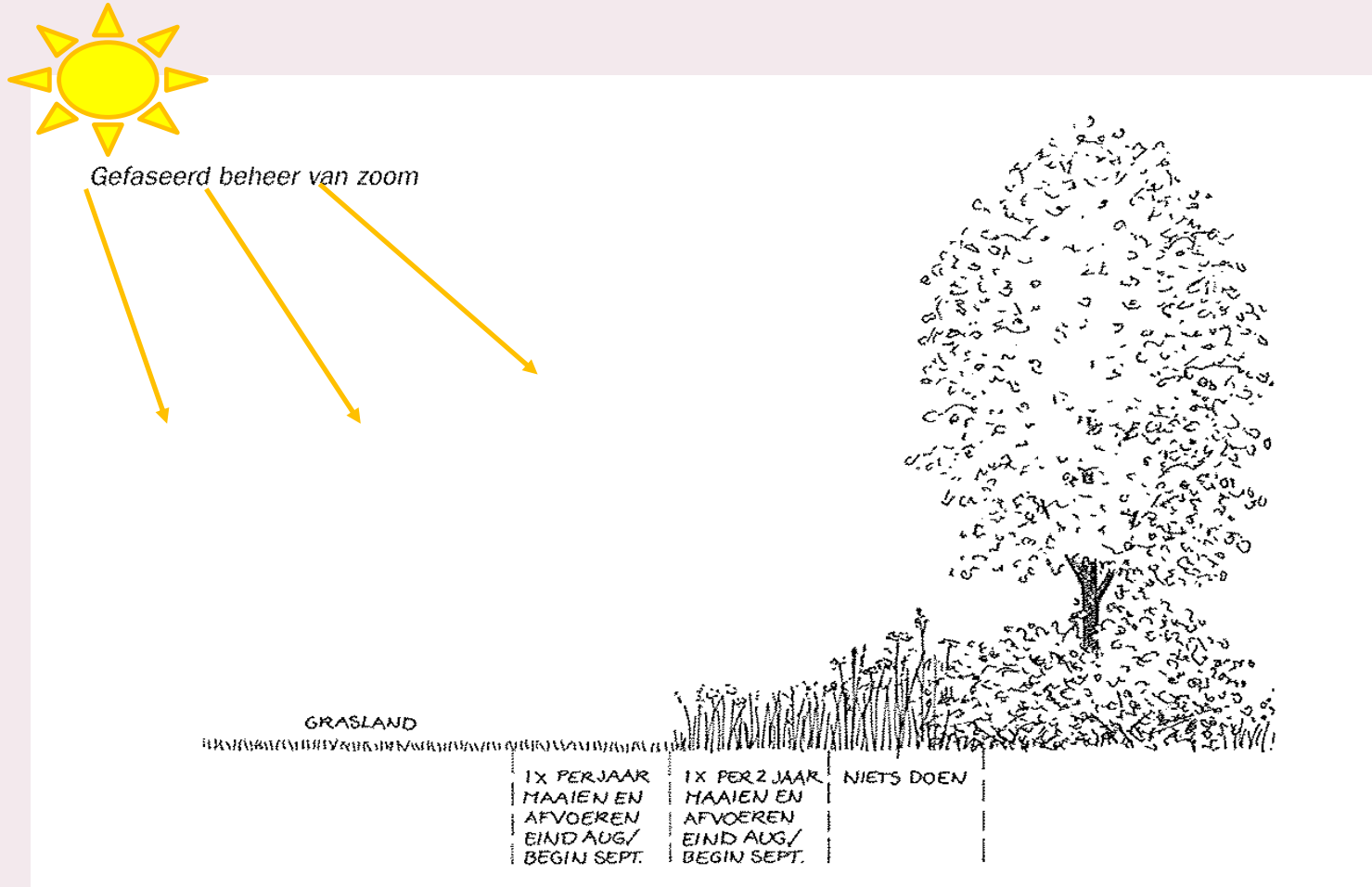

Hoeveel insecten bezoeken de bloem?

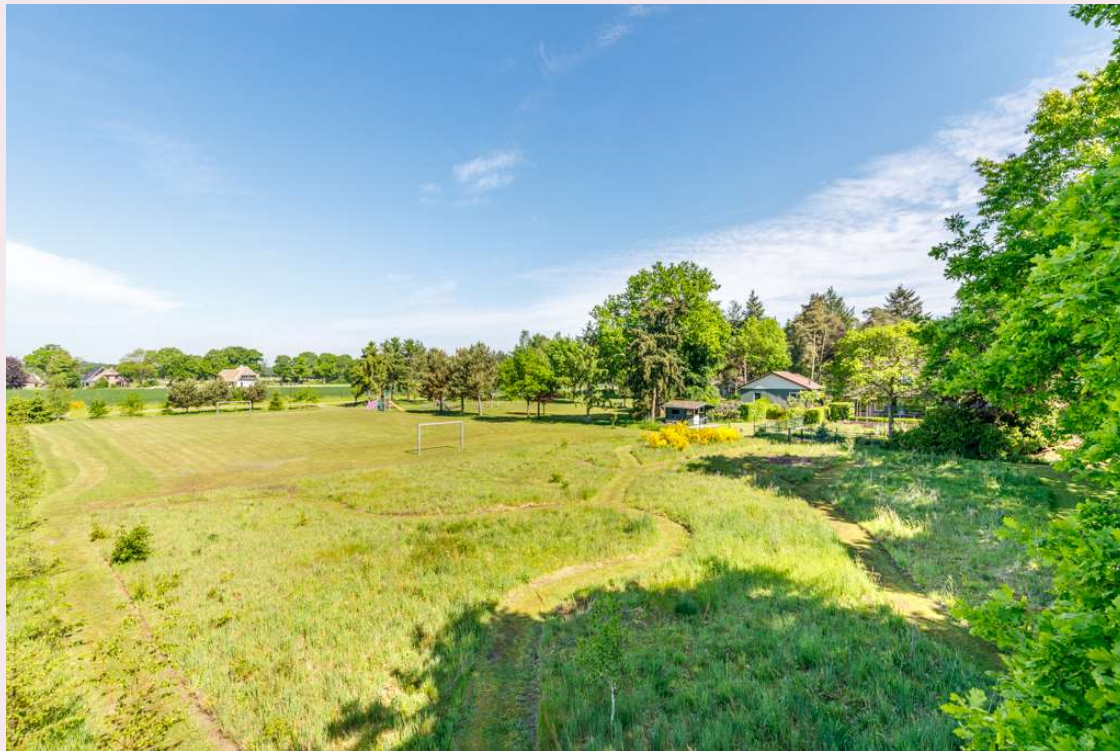
Zonbeschenen plekken meest interessant voor insecten

Botanisch maaibeheer (hooiland beheer)

Heb je bijvoorbeeld een stukje grasland over? Dan is hooilandbeheer misschien interessant!

Bungalowpark de Rietberg, Epe

Botanisch maaibeheer (hooiland beheer)

Botanisch beheer: maaien en afvoeren ten gunsten voor meer bloeiende vaste planten en insecten.

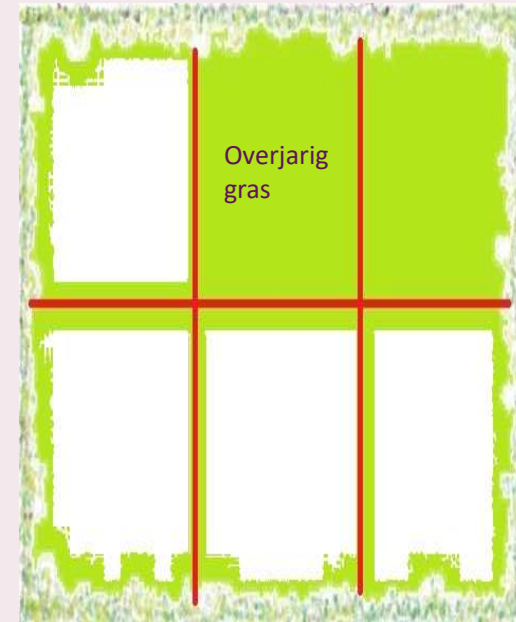
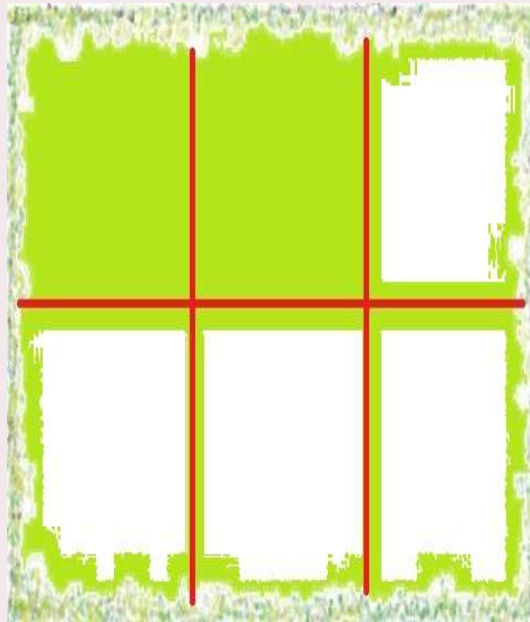
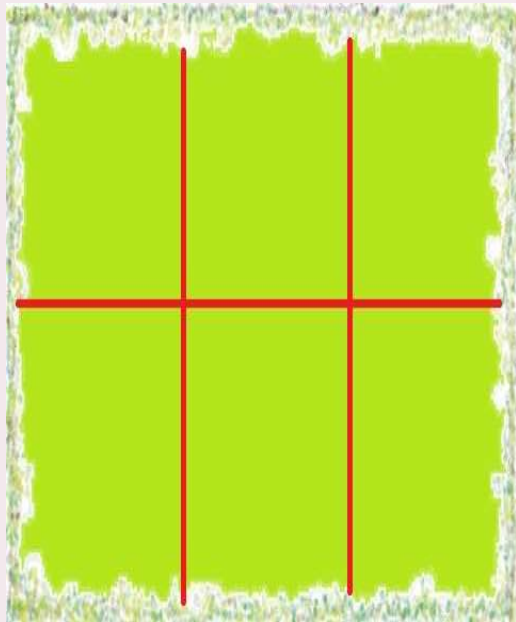
- Daaronder behoren de vormen:
 1. *Gefaseerd beheer*: niet alles in een keer
 2. *Sinus beheer*: subvorm van gefaseerd beheer
- En niet:
Klepelen / mulchen: traditioneel beheer waar bij de vegetatie versnipperd achterblijft (minder bloei, meer gras).

1. Gefaseerd beheer

- Niet alles in een keer
- Deel het perceel op in vakken en pak per keer een vak aan. Zo behoud je leefgebied voor insecten

1. Gefaseerd beheer

2. Sinusbeheer

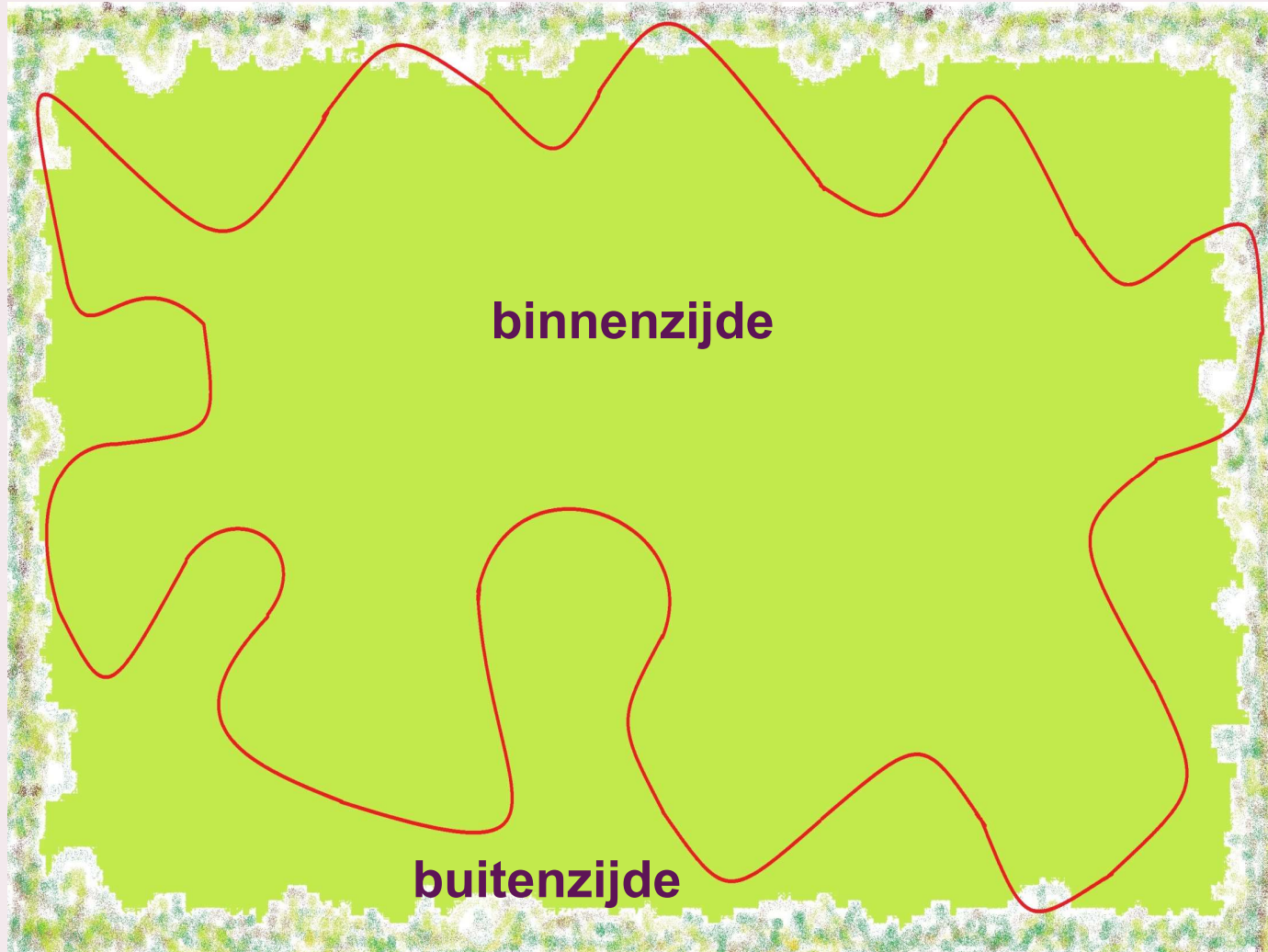
- Gericht op vlinders en bijen
- Optimaliseren van het leefgebied; verschil in soort, hoogte en diepte
- Breder voedselaanbod voor insecten
- Hogere biodiversiteit
- Leuk en spannend effect voor jezelf en de gasten

Bungalowpark de Rietberg, Epe

Camping de Helfterkamp, Vaassen

Sinuspad

Hoe doe je dat, een sinuspad maaien?

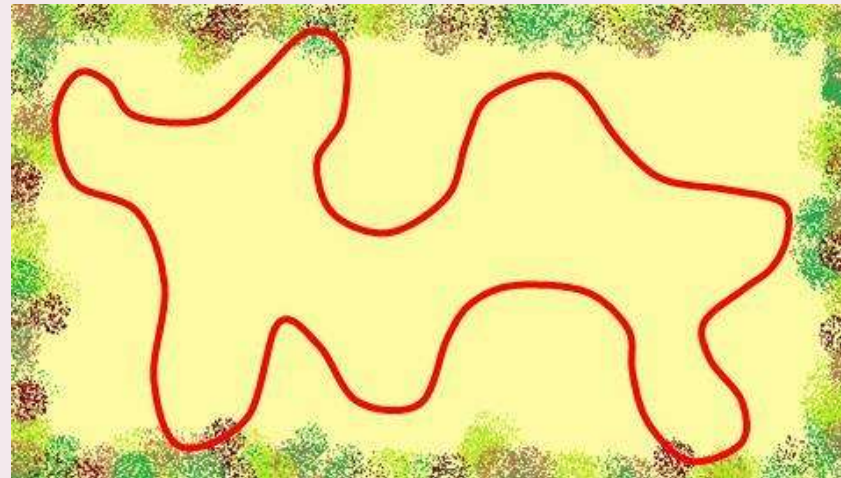
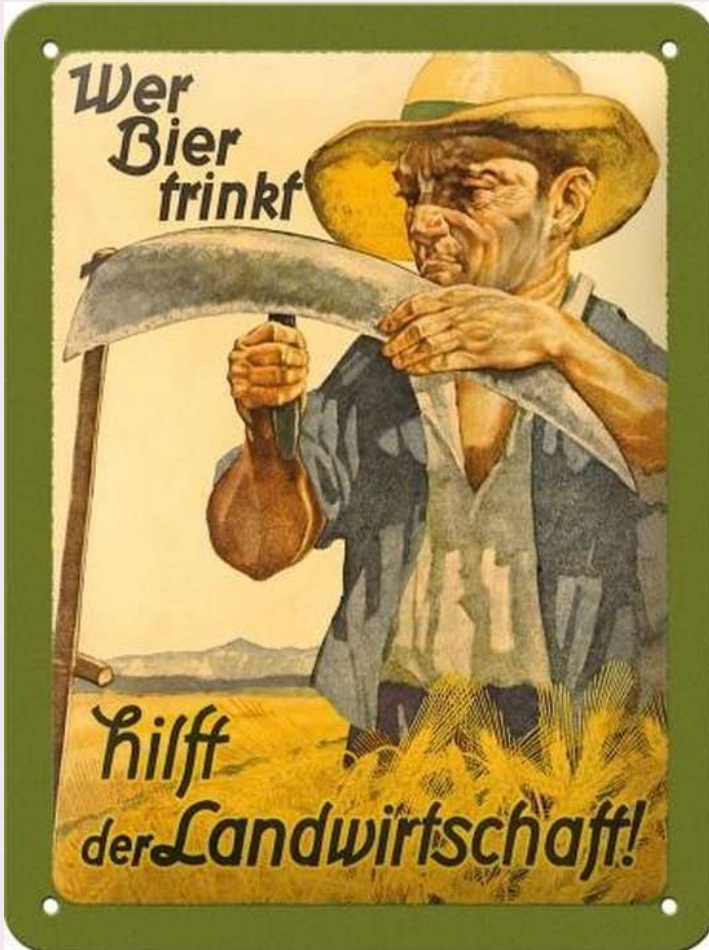

Met creativiteit! Rekening houdend met 'bloeihoog' Of.....

Met een mooie slinger

En dan: tijd voor een nieuw paadje!

Botanisch maaibeheer: algemeen

Voor flora en fauna

Botanisch maaibeheer: maaien en afvoeren

- Maaisel altijd afvoeren
- Afvoeren voor verschraling. Hoe schraler, hoe meer natuurontwikkeling en bloeiende kruiden
- Moment van maaien hangt af van stadium van vegetatie ontwikkeling en de functie van het terrein
- Maai altijd een stukje niet en laat deze de winter door staan (overjarig gras). Eitjes van vlinders kunnen dan uitkomen

Dus niet klepelen of mulchen

Botanisch maaibeheer: maaien en afvoeren

Van soortenarm...

Enkele soorten
Grassen
Te rijke omstandigheden

naar soortenrijk

Meerdere soorten
Enkele grassen, veel kruiden
Schralere omstandigheden

Botanisch maai-beheer: maaien en afvoeren

Dominante fase vermijden

- Wanneer 1 soort sterk aanwezig is
- Vaak: gestreepte witbol, grote vossenstaart, glanshaver
- Beheer:
 - Stop met bemesten (verschralen)
 - 1^e keer maaien in mei (vroeg maaibeurt, voor de bloei)
 - 2^e keer maaien in september
 - Al het maaisel afvoeren (verschralen)

Glanshaver

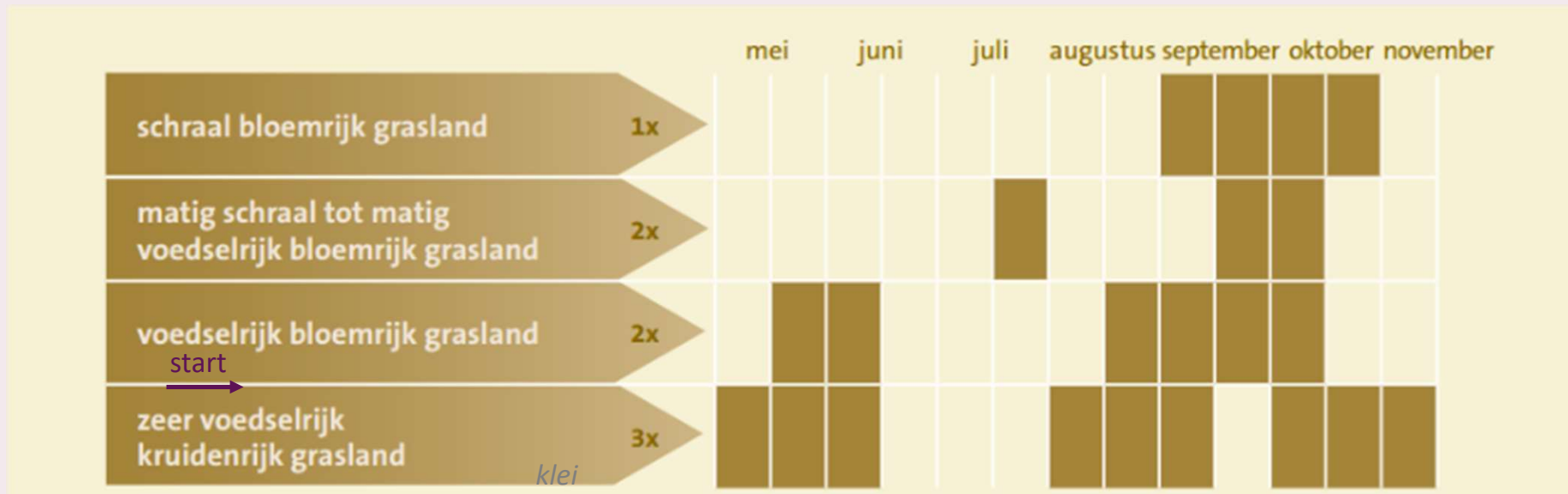
Grote vossenstaart

Gestreepte witbol

Botanisch maaibeheer: maaien en afvoeren

Het moment van maaien hangt af van stadium van vegetatie ontwikkeling en de functie van het terrein.

Met sinusbeheer maai je meestal 2 tot 3x per jaar (vlakken) + maaien paden

Botanisch beheer: maaien en afvoeren

Na het maaien hooien...

... eenvoudig afvoeren met een zeil

Botanisch beheer: maaien en afvoeren

Leuke activiteit met de gasten!

...en je kunt er ook een hooiruiters van maken!

*“Goed voor uilen, vogels, insecten, kleine zoogdieren
& de ringslang”*

Botanisch beheer: goede maaiers

Maaibalk

Cyclomaaier

Botanisch beheer: goede maaiers

Leuke activiteit met de gasten!

of zeisen!

Botanisch maaibeheer: verder belangrijk

- Meer bloeiers, minder gras
- Minder vaak maaien
- Laat een stukje de winter door staan
- Maaisel afvoeren
- Niet klepelen of mulchen
- Minimaal gebruik van mest
- Geen gif

Bloemrijk gazon

- Bloemen in het strakke gazon zijn nuttig en geeft kleur
- Stel het maimes iets hoger af

Inzaaien?

- Op campings en parken kan inzaaien een goede methode zijn voor direct een bloemrijk resultaat.
- In het buitengebied en op natuurterreinen kun je beter kruidenrijk grasland stimuleren door enkel te maaien & afvoeren (verschralen)

Wat voor mengsel moet ik kiezen?

Haal alleen biologische zadenmengsels. In niet biologische mengsels zijn bestrijdingsmiddelen gebruikt. Dit komt uiteindelijk zo in de insecten terecht.

Een biologische zadenleverancier is bijvoorbeeld de Cruydt hoeck (www.cruydt hoeck.nl)

1 jarig inheems mengsel

Meerjarig inheems mengsel

Leuk en educatief: eetbaar of voor op de vaas

Geen carnavalsmengsel
(uithemse soorten)

Voordelen inheemse soorten en botanisch beheer

- Gezond systeem waardoor minder gevoelig voor plagen zoals de eikenprocessierups, berkenwants, letterzetter etc.
- Minder werk
- Minder kosten
- Hogere natuurwaarde
- Hogere belevingswaarde

Weiden als aanvulling op je bloeiboog

Vanaf het vroege voorjaar tot laat in de nazomer bloeiende planten

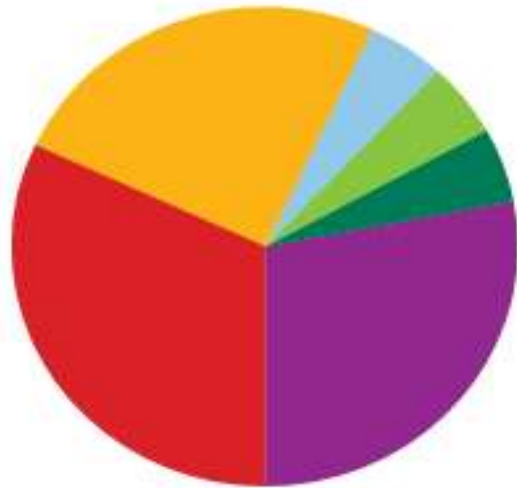

Of als natuurlijke afscheidingen op je camping of park

OORZAKEN VAN NATUURBRANDEN

- Onvoorzichtigheid mensen
- Kwaadwilligheid mensen
- Tech / mechanische oorzaken
- Omgevingsfactoren
- Natuurinvloeden
- Onbekend

Bron: Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)

Brandveiligheid

Natuur inzetten om (escalatie van) brand te voorkomen

- Natuurlijke stoplijnen/brandgangen inrichten. Gebied Compartimenteren.
- Aanleg van loofhoutsingels (ook langs wegen)
- ‘Verloving van het bos’: Minder naaldhout (hars), coniferen (hars) en laurierkers (blauwzuur) eruit = zeer brandbaar

Natuur inzetten om (escalatie van) brand te voorkomen

- Brandremmende vegetatie bevoordelen

Tabel: Brandremmende vegetatie

Boomvormers	Struiken	Kruidachtigen
Zomereik	Krent	Blauwe bosbes
Berk	Vuilboom	
Tamme kastanje		

- Brandgericht randbeheer (strooiselvrije stroken) en schaduw rond parkeerplaatsen.
- Grondwater op peil houden, gebied vernatten door afwateringsgangen te dempen.
- Vennen/vijvers aanleggen op moeilijk bereikbare plekken, zodat er altijd bluswater voorhanden is.

Natuur inzetten om (escalatie van) brand te voorkomen

- Informeer gasten dat zij in kwetsbare natuur verblijven
- Richt het terrein in met 'brandgangen' van wegen of nat loofhout
- Kies voor geen open vuur op terrein of bied veilige mogelijkheden aan.
- [Special brandveiligheid vakantieparken](#) (web link)

Korte pauze & Rondleiding

vitale vakantieparken

Natuurbeleving op je park

vitale vakantieparken

Aan de slag met jouw unieke natuurbeleving

1. Belevingsopdracht	20 min
2. Stap 1 invullen in 2-tallen	10 min
3. Kort bespreken	10 min
4. Belevingsopdracht	20 min
5. Stap 2 invullen in andere 2-tallen	20 min
6. Kort bespreken	20 min

vitale
vakantie
parken

www.vitalevakantieparken.nl